

Outokummun kaupunki, kaavoitus
kirjaamo@outokummunkaupunki.fi

Outokummun kaupungin lausuntopyyntö 22.3.2024

Hautalammen kaivoksen asemakaava ja asemakaavan muutos, asemakaavaluonnos 12.2.2024

ASIAN KUVAUS

Outokummun kaupunki on käynnistänyt asemakaavan ja asemakaavan muutoksen laatimisen Hautalammen alueelle, joka sijaitsee Outokummun keskustan länsipuolella likimain entisen Keretin kaivoksen alueella. Kaavaluonnos on valmistunut ja kaupunki pyytää siitä lausuntoa 6.5.2024 mennessä. Kaavahankkeen tarkoitus on mahdollistaa kaivos- ja rikastustointi Hautalammen kaivospiirin alueella. Kaavoitettava alue on laajuudeltaan noin 300 hehtaaria. Kaavaehdotuksen on tarkoitus valmistua päätettäväksi syksyllä 2024.

FinnCobalt Oy suunnittelee entisen Keretin kuparikaivoksen alueella sijaitsevan Hautalammen koboltti-nikkeli-kuparimalmion ottamista tuotantoon. Suunnitelman mukaan maanalaista kaivosta laajennetaan, vuosittain louhittavan malmin määrää lisätään ja toimintaan lisätään rikastamo. Suunnittelusta asemakaava-alueesta noin 277 hehtaaria kuuluu olemassa olevaan Hautalammen kaivospiiriin (KaivNro K7802, 29.5.2020).

Kaivoslain (621/2011, KaivosL) 47 §:n (505/2023) mukaan kaivostoiminnan tulee perustua sellaiseen maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999, MRL) mukaiseen asemakaavaan tai oikeusvaikutteiseen yleiskaavaan, jossa kaivosalueen ja kaivoksen apualueen sijainti ja suhde muuhun alueiden käyttöön on selvitetty. Säännös koskee kaivoslupa-asiaa, joka on tullut vireille säännösmuutoksen 505/2023 tultua voimaan (1.6.2023).

FinnCobalt Oy on laatinut kaivoshankkeesta ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (252/2017, YVAL) 19 §:n tarkoittaman arviointiselostuksen (päivätty 20.3.2023). Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (POKELY) on antanut hankkeesta vastaavalle arviointiselostuksesta YVAL 23 §:n tarkoittaman perustellun päätelmän 18.7.2023 (asia POKELY/910/2020). Kaavahankkeessa varaudutaan YVA-selostuksessa esitetyn vaihtoehdon VE 2:n mukaiseen ratkaisuun, jossa rikastushiekan läjitysalue sijoitetaan Ruutunkankaalle, kaava-alueen eteläkulmaan.

7.5.2024

LAUSUNTO

Alueidenkäyttö

Hautalammen kaivoshankkeen toteuttaminen kaavaselostuksessa yleispiirteisesti kuvatulla tavalla edellyttää useita rinnakkaisia lupamenettelyitä. Asemakaavan laatiminen on yksi näistä menettelyistä. Kaivoshankkeen toteuttamisen muista viranomaismenettelyistä keskeisiä ovat kaivoslupa ja ympäristölupa, jotka ohjaavat kaivostoimintaa omista näkökulmistaan. Olennaista on pystyä erottamaan viranomaismenettelyiden erot toisistaan. Keskeinen yhteinen tietopohja kaikille menettelyille on Hautalammen ympäristövaikutusten arviointiselostus (20.3.2023) ja selostusta koskeva perusteltu päätelmä (18.7.2023).

Asemakaavan tarkoitus on osoittaa tarpeelliset alueet eri tarkoituksia varten ja ohjata rakentamista ja muuta maankäyttöä paikallisten olosuhteiden, kaupunki- ja maisemakuvan, hyvän rakentamistavan, olemassa olevan rakennuskannan käytön edistämisen ja kaavan muun ohjaustavoitteen edellyttämällä tavalla (MRL 50 §). Asemakaavalla siis keskitytään alueiden käyttötarkoitusten ja niiden maantieteellisen sijoittumisen osoittamiseen sekä rakentamisen ohjaamiseen sekä kaavan että lainsäädännön tavoitteiden puitteissa. Lisäksi kaivoslakiin kesäkuusta 2023 saakka sisältynyt velvoite kaivostoiminnan perustumisesta oikeusvaikutteiseen kuntakaavaan tuo kaavoituksen kautta mukaan paikallisen hyväksyttävyyden elementin.

Asemakaavan keskeinen oikeusvaikutus on, että sen vastainen rakentaminen on kielletty (MRL 58.1 §). Lisäksi *asemakaava-alueelle ei saa sijoittaa toimintoja, jotka aiheuttavat haittaa kaavassa osoitetulle muiden alueiden käytölle eikä asemakaava-alueelle [...] saa myöskään sijoittaa toimintoja, jotka ovat haitallisten tai häiriöitä aiheuttavien ympäristövaikutusten estämistä tai rajoittamista koskevien asemakaavamääräysten vastaisia (MRL 58.2 §). Asemakaavassa annetaan sen aluetta rakennettaessa ja käytettäessä tarvittavia määräyksiä, jotka voivat koskea myös haitallisten ympäristövaikutusten estämistä tai rajoittamista sekä luonnonarvojen, rakennetun ympäristön, kulttuurihistoriallisten arvojen tai muiden erityisten ympäristöarvojen suojelemista (MRL 57 §). Asemakaavan käyttöala ylittää siis osittain myös kaivosluvan ja ympäristöluvan käyttöaloille sekä monipuolisesti suojeluun, ja sen ohjauskeinojen valikoima on laaja.*

Koska Hautalammen kaivoshankkeelle esitetystä muodostaan tarvitaan ympäristölupa ja kaivoslupa, ei asemakaavaa tarvita ohjaamaan sellaisia seikkoja, jotka tulevat luontevasti ohjattaviksi edellä mainituissa menettelyissä. Hautalammen asemakaavassa on syytä siksi keskittyä eri käyttötarkoitusten sijoittumisen, rakentamisen, kaupunki- ja maisemakuvan, rakennetun kulttuuriympäristön ja hyvän rakentamistavan ohjaamiseen ja edistämiseen.

Hautalammen asemakaavahanke on edennyt luonnosvaiheeseen. Kaavakartta merkintöineen ja määräyksineen tulee ohjaamaan suunnittelualueen käyttöä ja rakentamista sitovasti rakentamiseen liittyvissä lupamenettelyissä. Asemakaava on yleisesti sisällöltään ja ohjauvuudeltaan melko väljä. Tämä on luontevaa kaavassa, jolla ohjataan kaivostoimintaa erittäin

7.5.2024

laajalla kaivosalueella. Kaavaohjaus painottuu oikein sellaisiin seikkoihin, joilla on itse kaivostoiminnan harjoittamista laajempaa maankäytöllistä merkitystä. Tällaisia ohjattavia seikkoja Hautalammen alueella ovat suunnittelualueen sisäisten, eri käyttötarkoituksiin varattujen osa-alueiden osoittaminen ja näiden välisten mahdollisten ristiriitojen minimointi, rakennus-suojelun ja maiseman kysymykset, liikenteen perusratkaisu, voimajohdot, alueen sisäiset luontoarvot sekä virkistyskäyttö (golf, reitit). Näistä ilman ratkaisua näyttäisi kaavaluonnoksessa jääneen viitasammakon suojelu.

Viitasammakko on luonnonsuojelulain (9/2023, LSL) 78 §:n perusteella suojeltu laji, jonka lisääntymis- tai levähdyspaikkoja ei saa hävittää eikä heikentää. Koska alueella tavataan viitasammakkoa, asia on välttämättä huomioitava kaavassa. Tähän palataan lausunnon luonnonympäristöä käsittelevässä osassa. Rakennettua kulttuuriympäristöä ja maisemaa koskevat seikat käsitellään niille otsikoidussa osassa lausuntoa.

Pohjois-Karjalan ELY-keskuksella on ollut mahdollisuus tutustua alustavaan asemakaavaluonnokseen tammi-helmikuussa 2024 ja kommentoida sitä. Julkaistussa asemakaavaluonnoksessa on huomioitu ELY-keskuksen kommentit muutamia poikkeuksia lukuun ottamatta. Nämä käydään läpi seuraavassa.

Kaavaluonnokseen on osoitettu Keskimmäisen Hautalammen pohjoispuolelle päällekkäiset merkinnät prosessivesialtaalle (pr) ja rakennuskohteiden rakentamiselle (rakennusalamerkintä). Kaavaselostukseen ei ole kirjoitettu tämän päällekkäisyyden tarkoitusta, tarvetta ja perustelua, mikä tekee vaikeaksi arvioida sen, onko kyseessä keskeneräisyys, satunnainen virhe vai todelliseen tarpeeseen perustuva merkintä.

Golfkenttää varten varattuun ohjeelliseen alueen osaan liittyy määräys, joka on lähtökohtaisessa ristiriidassa golfkäytön kanssa. Määräyksen mukaan *alueelle ei saa sijoittaa sellaisia kaivostoimintoja, joista voi olla merkittävää häiriötä tai haittaa golfkentän käytölle tai pelaajien turvallisuudelle*. Golftoiminnan tosiasialliseksi mahdollistamiseksi kaivostoiminnan pitäisi olla kenttää varten varatulla alueella yksiselitteisesti kielletty, pois lukien esimerkiksi maanalainen malmin louhinta, jolla ei ole mainittavaa vaikutusta kentän käyttöön. Kaivostoiminnan liikenteen golfalueelle ohjaamista koskeva kieltä on yksiselitteinen ja paikallaan.

Rakennettu kulttuuriympäristö ja maisema

Keretin kaivostorni ja siihen liittyvät kaksi siiloa on osoitettu kaavaluonnoksessa merkinnällä *srs*, joka tarkoittaa rakennussuojelulain nojalla suojeltua rakennusta. Voimassa oleva suojelupäätös on tehty jo kumotun rakennussuojelulain (60/1985) perusteella. Koska kohteen suojeluun kuitenkin sovelletaan tällä hetkellä voimassa olevaa lainsäädäntöä, oikeampi kaavamerkinnän selitys olisi *rakennussuojelulainsäädännön nojalla suojeltu rakennus*. Tämä muotoilu kattaa sekä voimassa olevan että suojelupäätöksen aikaisen lainsäädännön.

7.5.2024

Kaavaselostuksen luvussa "3.1.4 Rakennettu ympäristö" todetaan, että suunnittelualueen koillispuolella on valtakunnallisesti merkittävä rakennettu kulttuuriympäristöalue (RKY), "Outokummun vanha kaivosalue ja Keretin kaivostorni". Tätä olisi täsmennettävä siten, että RKY-kohde ei ole pelkästään suunnittelualueen koillispuolella vaan se sisältää aluemaisen kohteen lisäksi myös pistemäinen kohteen eli Keretin kaivostornin siiloineen.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta antamassaan lausunnossaan ELY-keskus muun muassa totesi, että kaavaprosessin yhteydessä on tarpeen huomioida aiemmin laadituissa asemakaavoissa esitetty vaara-alue ja rakennusjärjestyksessä esitetty kaivoksen vaikutusalue. Tämä liittyi siihen, että suojeltu Keretin kaivostorni ja siilot sekä RKY-alue rakennuksineen eivät saa vaarantua kaavaratkaisun seurauksena esimerkiksi mahdollisten maanvajoamisten vuoksi. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta antamassaan vastineessa kaavoittaja toteaa, että maanpinnan painumat rajoittuvat kaivospiirin alueelle ja että Keretin vanha kaivostorni näyttäisi sijoittuvan painuma-alueen ulkopuolelle.

Vaikutusten arvioinnissa todetaan, että "kaivostoiminnan aiheuttama värinä sekä uudisrakentaminen aivan kaivostornin viereen voi kuitenkin vaikuttaa rakennukseen. Kaivostornista laaditun rakenteiden kuntotutkimuksen ja rakenneselvityksen (AFRY Buildings Finland Oy, 2023) perusteella tornin perustamistapa ja rakenne on tarpeen selvittää jatkosuunnittelun yhteydessä, haitallisten vaikutusten torjunnan tueksi. Nämä tulee selvittää kaavaehdotusvaiheeseen. Vaikutusten arvioinnissa todetaan myös, että *"lisäksi kaivostornin kuntoa tulee arvioida ja tarkkailla aiempaa huolellisemmin, kun ympäristön käyttöaste kasvaa."* Värinän vaikutuksista Keretin tornin ja siilojen rakenteelliseen kestävyys ei ole arviota kaavaselostuksessa. Arvio on syytä tehdä ja lisätä kaavaehdotuksen aineistoon.

Kaavaluonnoksen selostukseen sisältyy tiivistelmä YVA-selostuksessa esitetystä arviosta kaivostoiminnan aiheuttamista painumista kaava-alueen eri osissa (s. 59–60). Arvion perusteella painumat eivät muodosta uhkaa Keretin kaivostornin ja siilojen säilymiselle. Lisäksi kaavaselostuksen mukaan tornin ja siilojen kallistumia on seurattu syksystä 2022 alkaen (s. 35). Merkittäviä liikkeitä ei ole havaittu. Kallistumien seuranta on syytä jatkaa säännöllisesti ja tarvittaessa selvittää ja korjata mahdollisten merkittävien liikkeiden syyt. Kaavaselostuksessa viitataan AFRY Buildings Finland Oy:n tekemässä kohteen kuntotutkimuksessa ja rakenneselvityksessä (14.8.2023) esitettyihin jatkotoimenpiteisiin (mm. perustamistavan selvittäminen, kunnan arviointi ja huolellisempi tarkkailu). Suojeltujen tornin ja siilojen kunnan ja säilymisedellytysten seuranta kuuluu niiden omistajan velvollisuuksiin maankäyttö- ja rakennuslain, rakennusperintölain (498/2020) ja vuoden 2025 alusta voimaan tulevan rakentamislain (751/2023, RakL) perusteella, samoin kuin itse kunnossapitokin.

Kaavaluonnoksessa ei ole esitetty uutta rakentamista suojellun tornin ja siilojen läheisyyteen. Ohjeellisen rakennusalan raja on esitetty noin 25 metrin etäisyydelle suojelusta kohteesta. Tämä etäisyys riittänee siihen, että uudella rakentamisella ei vaaranneta suojeltujen kohteiden säilymistä ja että esimerkiksi tornin korjaus- ja kunnossapitotöissä tarpeelliset

7.5.2024

tilapäiset rakenteet yms. voidaan tarpeen mukaan toteuttaa. Ohjeellisen rakennusalamerkinnän ohjaavuus on kuitenkin heikko. Ohjaavuutta olisi paikallaan tehostaa lisäämällä esimerkiksi ohjeellista rakennusalaan täsmällisempi ja sitovampi kaavamääräys, jolla kiellettäisiin uusien rakennuskohdeiden (ks. RakL 2 § kohta 4) rakentaminen alle 25 metrin etäisyydelle srs-merkitystä kohteesta.

Kaava-alue rajautuu valtakunnallisesti merkittävään rakennettuihin kulttuuriympäristöihin, ja hyvin lähellä on myös Kyykerin maakunnallisesti merkittävä rakennetun kulttuuriympäristön aluomainen kohde. Kaavan mahdollistama kaivostoiminta ei saa vaarantaa näitä eikä muitakaan ympäröivillä alueilla sijaitsevia rakennuksia. Painumia koskevan, aiemmin mainitun arvon perusteella suunnitellusta kaivostoiminnasta aiheutuvat painumat rajautuvat kaivospiirin alueen sisälle.

Kaavaselostuksessa mainitaan, että Keretin kaivoksen vanhan veturitallin historia ja arvot selvitetään kaavahankkeen aikana ja raportoidaan asemakaavaehdotuksen selostuksessa. Veturitallin arvoihin ja mahdolliseen suojeluun ELY-keskus ottaa kantaa ehdotusvaiheessa, kun selvitys rakennuksesta on valmistunut. ELY-keskus esittää harkittavaksi työneuvottelua veturitallia koskevasta selvityksestä ja sen pohjalta tehtävistä johtopäätöksistä ennen kaavaehdotuksen nähtäville asettamista.

Uuteen kaivostoimintaan liittyvät maisemavaikutukset kohdistuvat jo aiemmin kaivostyössä olleelle alueelle. Rakennetun kulttuurimaiseman osalta keskeiset maisemaan vaikuttavat arvot ovat säilymässä (RKY-alue). Keretin torni tulee jatkossakin hallitsemaan rakennettua maisemaa. Uudet, voimakkaasti maisemaan vaikuttavat elementit ovat kaivostoiminnan rakennuksia ja uuden rikastushiekka-alueen rakenteita. Rakennuskohde toteutetaan pääosin kaava-alueen sisäosiin. Vaikka kaava tulee mahdollistamaan mittavaa rakentamista, on se rakennusten sijainti huomioiden maisemaan kohtuullisesti sopeutuvaa.

Todennäköisesti merkittävin maisemavaikutus tulee olemaan uuden rikastushiekka-altaan ympäristöstään noin 22 metrin korkeuteen nousevilla valtirakenteilla (selostuksen s. 51). Rikastushiekka-allas olisi sijoittumassa lähimmillään noin 80 metrin etäisyydelle Kuusjärventiestä ja noin 130 metrin etäisyydelle tienvarren asutuksesta (pl. lunastettavaksi suunniteltu rakennus rikastushiekka-altaan välittömässä läheisyydessä). Tien ja kaivosalueen välissä on lisäksi jo voimajohtoja, joiden vuoksi puustoa on vähän. Lisäksi kaavaluonnoksessa on varaus voimajohtojen uudelleen järjestämiselle. Nämä yhdessä rajoittavat EV-merkinnällä osoitetun alueen tehokasta metsittämistä. Kaavaehdotusta valmisteltaessa olisi syytä selvittää mahdollisuuksia pehmentää rikastushiekka-altaan toteuttamisen vaikutuksia Kuusjärventien suuntaan esimerkiksi altaan rajausta muotoilemalla.

Kaavaluonnoksessa Suu-Särjen ja Alimmaisen Hautalammen rannoille esitetty 20 metrin suojaviherkaista pehmentää kaivostoiminnan ja rakentamisen paikallista maisemavaikutusta. Lisäksi sillä on todennäköisesti positiivinen vaikutus vesien pintavalunnan aiheuttamiin vaikutuksiin näihin vesistöihin ja viitasammakon elinympäristöihin vesistöjen rantakaistoilla.

7.5.2024

Luonnonympäristö

Hautalammen alueen kasvillisuutta on selvitetty vuosina 2006 ja 2021. Kartoituksissa havainnoitiin alueen kasvillisuutta ja luontotyyppejä sekä arvioitiin niiden suojellullisia arvoja. Alue on vanhaa kaivosaluetta tai metsätalousaluetta, jolla on harjoitettu voimaperäistä metsätaloutta.

Kaivosalueen huomionarvoisimmat luontotyypit ovat Ylimmäisen ja Keskimmäisen Hautalammen välillä virtaavan purouoman ympärillä sijaitseva pienialainen käenkaali-mustikkatyypin (OMT) lehtomainen kangas ja Alimmaisesta Hautalammen lounaispuolella esiintyvä kuivan kankaan (CT) mäntyvaltainen varttunut talousmetsä. Ruutunkankaan soistuneella hiekkakuopalla todettiin huomionarviosta kasvilajistoa.

Alueelta on tehty vuonna 2021 viitasammakko- ja lepakkoselvitys. Viitasammakkoa havaittiin useita yksilöitä Alimmaisella Hautalamella, Keskimmaisella Hautalamella ja Ylimmäisellä Hautalamella. Lisäksi viitasammakoita havaittiin alueella esiintyvien kaivettujen ojien rannoilla ja tulvimisvyöhykkeellä. YVA-selostuksesta annetun perustellun päätelmän mukaan hankkeella on merkittäviä kielteisiä vaikutuksia viitasammakkoon. Viitasammakon esiintymispaikat alueella on tarkennettava ja osoitettava ne kaavassa esimerkiksi luo-merkinnällä ja siihen liitettävällä määräyksellä. Määräys voi olla esimerkiksi seuraavan lainen: ”Alueella sijaitsee luonnonsuojelulain 78 §:n tarkoittaman lajin (viitasammakko) lisääntymis- ja levähdyspaikka, jonka heikentäminen ja hävittäminen on kielletty.” Jos kaivos-hankkeen toteuttaminen kuitenkin edellyttää viitasammakon lisääntymis- tai levähdyspaikkojen hävittämistä tai heikentämistä, poikkeamismahdollisuudesta on säädetty luonnonsuojelulain (9/2023, LSL) 83 §:ssä.

Aiemmin tehtyä lepakkoselvitystä on tarkennettu kaavaluonnoksen selostuksen mukaan lepakkoselvitysten koosteella (Hautalammen alueen lepakot, Envineer, 1.12.2023). Selvitysten mukaan Hautalammen kaivosalueella lepakoiden lisääntymis- tai levähdyspaikaksi mahdollisesti soveltuu Keretin torni [siiloineen], mutta muita soveltuvia kohteita, kuten hylättyjä rakennuksia, onkaloita, luolia tai kellareita ei alueella sijaitse. Keretin torni tulee säilymään alueella kaivostoiminnan myötä. Selostuksessa ei mainita entistä veturitallirakennusta, jota koskeva rakennushistoriallinen selvitys on vielä kesken. Kaavaselostukseen kirjattujen tietojen mukaan kaivosaluetta lähin tärkeä lepakoiden ruokailualue sijaitsee Matovaarassa kaava-alueen ulkopuolella.

Hankealueen linnustoa on selvitetty vuonna 2006 ja pistelaskentana yhtenä kartoituspäivänä vuonna 2021. Alueen linnusto tulisi selvittää perusteellisemmin. Yhtenä päivänä tehty laskenta ei anna riittävän hyvää kuvaa alueen linnustosta.

Kaivospiirillä tai lähiympäristössä ei sijaitse luonnonsuojelualueita. Hankkeella on YVA-selostuksesta annetun perustellun päätelmän mukaan merkittäviä (välillisiä) kielteisiä vaikutuksia Sysmäjärven Natura-alueeseen.

7.5.2024

Näiden vaikutusten lieventäminen ei ole ratkaistavissa asemakaavamenettelyssä.

Laaditun ympäristövaikutusten arvioinnin ja perustellun päätelmän huomioiminen kaavaluonnoksen sisällössä

Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (POKELY) on antanut hankkeesta vastaavalle arviointiselostuksesta YVAL 23 §:n tarkoittaman perustellun päätelmän 18.7.2023 (asia POKELY/910/2020). Perusteltu päätelmä on YVA-menettelyn lopputuloksena syntyvä yhteysviranomaisen johtopäätös hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista ja se tulee huomioida hanketta koskevissa lupamenettelyissä. Hankkeessa, johon on sovellettu YVA-menettelyä ja jossa on kysymys myös kaavoituksesta, sekä YVA-arviointiselostus että yhteysviranomaisen perusteltu päätelmä ovat osa kaavoitukseen liittyvää vaikutusten arvioimista ja huomioitava myös kaavahankkeessa.

Hautalammen kaivoshanketta koskevan perustellun päätelmän loppuosassa on esitetty hankkeen jatkokäsittelyssä huomioitavat seikat (s. 62–67). Seuraavassa käydään näistä läpi sellaiset huomiot, joilla voi olla erityistä merkitystä laadittavan kaavan sisällön kannalta ja joihin voi olla mahdollista vaikuttaa nimenomaan kaavan merkinnöillä ja määräyksillä. Seikkoja, jotka ovat ohjattavissa kaivos- tai ympäristöluvalla, ei ole tähän sisällytetty.

- *Viitasammakon elinympäristöihin kohdistuvia vaikutuksia* on edellytetty tarkennettavaksi. Mahdollisen luonnonsuojelulain mukaisen poikkeusluvan tarve lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentämisen- ja hävittämiskiellosta on esitetty selvitettäväksi.

Kaavaluonnoksessa ei ole esitetty mitään merkintöjä tai määräyksiä, jotka liittyvät viitasammakon esiintymiseen alueella. Tarkentavia selvityksiä ei ole tehty. Kaavaratkaisu ilmoitetaan esitettävän kaavaehdotusvaiheessa

- *Lepakoihin kohdistuvia vaikutuksia* on edellytetty tarkennettavaksi. Mahdollisen luonnonsuojelulain mukaisen poikkeusluvan tarve lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentämisen- ja hävittämiskiellosta on esitetty selvitettäväksi.

Kaavaluonnoksessa ei ole esitetty mitään merkintöjä tai määräyksiä, jotka liittyvät lepakoiden esiintymiseen alueella. Lepakoiden osalta on kuitenkin tehty aiempia selvityksiä kokoava analyysi (Envineer 1.12.2023), Tornin ja siilojen suojele lienee riittävä toimi lepakoiden potentiaalisten lisääntymis- ja levähdyspaikkojen säilyttämiseksi.

- *Pölyämisen ja melun torjuntaan* tulee kiinnittää huomiota, koska kaivosalue sijaitsee lähellä asutusta ja Outokummun kaupungin keskustaa.

7.5.2024

Kaavaselostuksessa on kuvattu pölystä ja sen leviämisestä tehdyn selvityksen sisältöä ja pölyämisen vaikutusta ympäröiviin alueisiin. Selvitys on riittävä eikä pölyäminen ole sen perusteella muodostumassa ongelmaksi hankkeessa.

- *Melu- ja tärinävaikutusten osalta hankkeen jatkosuunnittelussa tulisi selvittää mahdolliset häiriintyvät kohteet ja mitä toimenpitekeitä on käytettävissä näihin kohdistuvien häiriöiden minimoimiseksi, mikäli esim. tärinä koetaan ennakkollisista toimenpiteistä huolimatta asuinmukavuutta häiritsevänä.*

Kaavaselostuksessa on kuvattu melusta ja tärinästä tehtyjen selvitysten sisältöä ja syntyvää vaikutusta ympäröiviin alueisiin. Melu- selvitys on laadittu huomioiden kaivostoiminnan ja liikenteen yhteisvaikutukset. Selvitys on riittävä eikä melu sen perusteella ole muodostumassa ongelmaksi hankkeessa.

Tärinän vaikutuksista ympäröivien alueiden asuinviihtyvyyteen ei ole arviota kaavaselostuksessa, kuten ei ollut myöskään YVA-selostuksessa. Laaditut arviot perustuvat tärinän vaikutuksiin suunnittelualueita ympäröivillä alueilla sijaitsevien rakenteiden kestävyys- teen. Jo selvästi ilmoitettua V_{max} 2–3 mm/s (selostuksen s. 50) vähäisempi tärinä vaikuttaa asuinviihtyvyyteen haitallisesti. Arvio tärinän viihtyvyyshaitasta lähimpien asumiseen tarkoitettujen kiinteistö- jen alueilla on syytä tehdä ja lisätä kaavaehdotuksen aineistoon.

- *Kallio- ja maaperään kohdistuvilla toimilla ja esim. tärinällä voi olla vaikutuksia Keretin tornin ja sillojen stabiliteettiin ja rakenteelliseen kestävyys- teen. Tähän liittyen tulee selvittää mm. tiedot tornin ja sillojen perustamistavasta, näiden rakenne sekä haitallisten vaikutusten ehkäiseminen.*

Kaavaluonnoksen selostukseen sisältyy tiivistelmä YVA-selostuksessa esitetystä arviosta kaivostoiminnan aiheuttamista painumista kaava-alueen eri osissa (s. 59–60). Arvion perusteella painumat eivät muodosta uhkaa Keretin kaivostornin ja sillojen säilymiselle. Tärinän vaikutuksista Keretin tornin ja sillojen rakenteelliseen kestävyys- teen ei ole arviota kaavaselostuksessa. Arvio on syytä tehdä ja lisätä kaavaehdotuksen aineistoon.

Ilmastovaikutukset ja luonnonvarojen käyttö

Kaivoshankkeen ilmastovaikutuksia on arvioitu YVA-menettelyn yhteydessä laaditussa ympäristövaikutusten arviointiselostuksessa. Yhteysviranomaisen perustellussa päätelmässä esiin tuotuja näkökulmia on syytä huomioida myös kaavatyössä. Asemakaavamääräyksillä on mahdollista tukea mm. kestävästä luonnonvarojen käyttöä kaivosalueella. Kaavassa voidaan esimerkiksi asettaa yleismääräys, jonka mukaan *alueella tulee*

7.5.2024

kierrättää kaava-alueen rakentamisessa muodostuvia ja käytettäviä massoja ja materiaaleja mahdollisimman tehokkaasti ajantasainen lainsäädäntö huomioiden. Kaava-alueella voidaan sallia rakentamisen aikaisten massojen välivarastointi- ja käsittelytoiminta rakentamisen etenemisen mahdollistamissa puitteissa huomioiden toiminnan ympäristövaikutukset, tarvittavat viranomaisluvut- ja ilmoitukset sekä rakentamisen vaiheistus.

Kaava-alue on enimmäkseen metsäistä entistä kaivosaluetta. Alueen puuston hiilinielujen ja -varastojen säilymisen kannalta on tärkeää, että kaavassa asetetaan yleismääräys, jolla tuetaan puuston säilyttämistä alueella.

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asian on esitellyt alueidenkäyttöasiantuntija Tarja Pirinen ja ratkaissut alueidenkäytön johtava asiantuntija Juha-Pekka Vartiainen. Lausunnon valmisteluun ovat osallistuneet lisäksi ympäristöasiantuntija Mari Heikkinen, maankäyttöasiantuntija Pekka Piiparinen, luonnonsuojeluasiantuntija Mika Pirinen sekä ilmasto- ja kiertotalousasiantuntija Kukka-Maaria Hamunen.

Jakelu

Outokummun kaupunki, kaavoitus
Pohjois-Savon ELY-keskus, liikennevastuualue
Pohjois-Karjalan museo